

SOUČINNOST TANKŮ PŘÍMÉ PODPORY PĚCHOTY S JINÝMI DRUHY VOJSK V ÚTOČNÉM BOJI PĚŠÍ DIVISE

Pplk. pěch. Branislav Rapoš

Osnova

Úvod: Součinnost — základ současného boje

1. Použití tanků a samohybného dělostřelectva v útočném boji.
2. Práce velitele pěší divise, jeho štábu a velitele tankové jednotky při organizaci součinnosti v útočném období.
3. Organizace součinnosti tanků a samohybných děl přímé podpory s ostatními druhy vojsk v přípravném období.
4. Součinnost tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty s ostatními druhy vojsk za útoku.

Součinnost - základ soudobého boje

Soudobý boj se vede společným úsilím pěchoty, dělostřelectva, tanků, letectva, ženistů i ostatními druhy vojsk. Boj se stal vševojskovým.

Každý druh vojska má své silné, ale také slabé stránky a při plnění bojového úkolu je třeba vzájemné pomoci — sladění úsilí k snadnějšímu splnění daných úkolů.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války SSSR ukázaly, že úplně využít vlastností bojových prostředků jednotlivých druhů vojsk je v soudové válce možné jen při organizaci těsné součinnosti, při vzájemné pomoci v plnění společného bojového úkolu. Naproti tomu buržoasní vojenská doktrína přeceňuje některé druhy vojsk a jiné nedoceňuje. Američané a Angličané dávají přednost letectvu, válečnému loďstvu a některým jiným, tak zvaným „zázračným“ technickým prostředkům a podceňují význam člověka samého. Jen stalinská vojenská věda založená na filosofii marxismu-leninismu je s to rozřešit složité úkoly současného vševojskového boje.

Soudruh Stalin v souhlase s podstatou a rázem soudobé války, zvláště strojového údobí války, hluboko rozpracoval otázky součinnosti všech druhů vojsk v boji a operaci a už v době občanské války a intervence ukázal vzorné příklady součinnosti druhů vojsk v bojích u Caricynu a při potlačení povstání v kronštatských pevnůstkách Krasnaja Gorka a Sěraja Lošad.

Soudruh Stalin postavil proti reakčním válečným imperialistickým teoriím, jednostranně vychvalujícím jen určité druhy vojsk, ideu harmonického souladu úsilí všech druhů vojsk, jejich plného rozvíjení a využití silných bojových vlastností jako samozřejmé podmínky dosažení úspěchu v boji.

Soudruh Stalin zdůrazňoval za Veliké vlastenecké války důležitost organizace součinnosti a jejího provedení v boji.

V čem je podstata součinnosti?

V článku 51 Polního řádu se říká: „Součinnost záleží ve sladění bojové činnosti vojsk plnících společný úkol co do cíle, času a místa.“

To znamená, že je třeba

- sladit bojové úsilí a vzájemnou pomoc všech druhů vojsk, které mají společný úkol, ve všech údobích,
- organisovat součinnost uvnitř jednotek se sousedy a

- stanovit jednotný systém orientace a určování cílů,
- aby velitelé znali možnosti a bojové vlastnosti zbraní všech druhů vojsk, plnicích společný bojový úkol, a aby znali úkoly, které stanovil představený velitel,
- organisovat spolehlivé spojení mezi druhy vojsk.

Správně sladěná součinnost musí být vyjádřena ve společně vypracovaném plánu boje a přezkoušena při společně provedeném cvičení před bojem. Význam má společně prováděný průzkum a soudružská pomoc vojáků a velitelů všech stupňů a všech druhů vojsk v průběhu boje.

Stalinská vojenská věda určila hlavním druhem boje — útok. V útoku připadla významná úloha pěchotě a tankům při vydatné podpoře dělostřelectva, letectva a ženijního vojska.

Tanky při své rychlosti pohybu, mohutnosti palby a pancéřové ochraně jsou mocným a rozhodným prostředkem k zničení nepřítele. Rychlým a rozhodným útokem v součinnosti s jinými druhy vojsk prolamují nepřátelskou obranu, zmocňují se obranných postavení a tím vytvářejí pěchotě výhodné podmínky k obklíčení a zničení nepřítele.

Polní řád bere v úvahu tyto útočné bojové vlastnosti tanků a v článku 208 uvádí: „Hlavní úkol součinnosti druhů vojsk v útoku záleží v tom, aby dělostřelectvo, letectvo a ženisté zabezpečili tankům a pěchotě vyrazení ke zteči, dobytí opěrných bodů v první linii obrany a útok v hloubce.“ Čím je situace složitější, čím je pevnější obrana nepřítele, čím víc terén ztěžuje útočnou činnost vojsk, tím musí být součinnost podrobněji a pevněji organisována. Na sladěnosti bojové činnosti všech útočících druhů vojsk závisí úspěch boje.

1. Použití tanků a samohybného dělostřelectva v útočném boji

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že prolomit soudobou hluboko členěnou obranu, nasycenou velkým množstvím protitankových a protipěchotních prostředků, vyžaduje plné převahy jak v živé cile, tak i v technice útočníka.

Tanky a samohybná děla jsou hlavní údernou silou naší armády. V součinnosti s pěchotou, dělostřelectvem a jinými druhy vojsk jsou nejlépe přizpůsobeny řešit úkoly průlomu, zabezpečující pěchotě vysoké tempo útoku a malé ztráty.

Abyste tanky v útočném boji mohly věnovat plnou pozornost umlčení a zničení živé síly i palebných prostředků, které překážejí pěchotě v postupu, je třeba, aby byly chráněny před protitankovými palbami nepřítele. To vyžaduje, aby byly neustále doprovázeny dělostřelectvem. Za Veliké vlastenecké války plnilo tuto úlohu úspěšně samohybné dělostřelectvo, protože je schopno rychlého pohybu, má pancéřovou ochranu i dostatečnou mohutnost palby, a je tedy nejlépe přizpůsobeno způsobu boje tanků.

Pěší divise útočící na směr hlavního úderu může být posílena až jedním těžkým tankosamohybným plukem (zpravidla však praporem), nebo jednou až dvěma rotami, aby byla vytvořena potřebná hustota (30 až 40 tanků na 1 km). Posílení pěší divise tanky však závisí na úkolu, který má divise plnit, na terénu a na hodnotě obrany nepřítele, na místě divise v bojové sestavě armádního sboru a na počtu tanků, které má představený velitel k dispozici.

Posilové tanky a samohybná děla spolu s organickým tankosamohybným plukem pěší divise tvoří skupinu přímé podpory pěchoty. Hlavní úkol této skupiny je podporovat palbou a manévrem pěchotu při zničení nepřátelské živé síly a palebných prostředků, v ovládnutí nepřátelských obranných postavení a při postupu bojové sestavy pěších jednotek na celou taktickou hloubku obrany nepřítele. Tanková skupina přímé podpory ničí nebo umlčuje palebné prostředky a živou sílu nepřítele, která brání pěchotě v postupu, a vytváří průchody v drátěných zátarasech. Bojuje s tanky, samohybnými a protitankovými děly nepřítele, které jí brání v postupu, zmocňuje se nařízených terénních čar a udržuje je do průchodu pěchoty, odráží tanky, které provádějí protiútok palbou s místa, a ničí je.

Hlavním úkolem samohybných děl je především zničit protitankové prostředky nepřítele.

Bojová sestava tankové skupiny přímé podpory závisí na rázu obrany nepřítele, na terénu a na sestavě divise. Veliká vlastenecká válka dala mnoho příkladů bojové sestavy tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty a jejich umístění v bojové sestavě pěchoty. Bojová sestava musí vždy odpovídat konkrétní situaci.

2. Práce velitele pěší divise, jeho štábu a velitele tankové skupiny přímé podpory pěchoty při organisování součinnosti v útočném boji

a) Organisace součinnosti tanků a samohybných děl s jinými druhy vojsk v přípravném období

Organisátorem boje v pěší divisi je velitel divise. Přijímá rozhodnutí pro boj, stanoví úkoly jednotkám, organisuje součinnost uvnitř divise, s posilovými prostředky, se sousedy a s podpůrným letectvem a řídí boj. Aby velitel divise mohl přijmout odůvodněné rozhodnutí, vyslechne informační zprávy velitelů a náčelníků druhů vojsk a služeb.

Přidělené tanky přímé podpory pěchoty dostává velitel pěší divise k dispozici ve vyčkávacím postavení, nebo v prostoru soustředění (20 až 25 km od předního okraje). Jakmile je tankové jednotce ve vyčkávacím postavení upřesněn úkol, začíná se organisace boje.

Velitel tankové jednotky (obvykle velitel tankosamohybného pluku pěší divise) se do obdržení upřesněného úkolu připraví předněst informační zprávu veliteli divise. Je žádoucí, aby byl velitel tankové jednotky předtím seznámen s úkolem divise. Vyžádá-li si velitel divise návrh na použití skupiny tanků přímé podpory pěchoty, přednese ho velitel tankové jednotky ve své informační zprávě.

Informační zpráva může být velitelem divise vyžádána buď ještě před velitelským průzkumem nebo až během něho.

Hlavní úlohu při organisaci i provádění součinnosti má sám velitel divise. Aby velitel divise upřesnil své rozhodnutí, stanovil úkoly jednotkám a organisoval součinnost v terénu, provádí velitelský průzkum.

Při stanovení úkolu tankům velitel divise určí:

- v jaké sestavě bude útočit skupina tanků přímé podpory pěchoty a směr jejího útoku;
- která tanková rota divisiního tankosamohybného pluku, nebo tankový prapor z posilových prostředků divise podporuje určitý pěší pluk a až do které čáry nebo objektu; kde bude jeho východiště, kde, kdy a u koho se bude hlásit velitel tankové rot (praporu);
- jaký je úkol pěší jednotky, kterou budou tanky podporovat;
- v kterých prostorech mají tanky zničit nebo umlčet živou sílu a palebné prostředky nepřítele a z kterých směrů lze očekávat nepřátelské protiútoky;
- prostor východiště útoku a dobu, kdy je mají tanky zaujmout, a též prostor shromáždění po vyplnění bližšího úkolu;
- jaké dělostřelecké a jaké ženiijní prostředky se přidělují tankům a jaké prostředky je podporují.

Na základě svého velitelského rozhodnutí organisuje pak velitel divise součinnost uvnitř divise podrobně po údobích boje až do hloubky bližšího úkolu divise a povšečně do hloubky dalšího úkolu. Další úkol tanků přímé podpory pěchoty se upřesňuje během boje přímo v terénu. Velitel divise nejdříve vydá pokyny k organisaci součinnosti a štáb divise je potom zpracuje v plánové tabulce boje. Velitel divise může být přítomen při vypracování otázek součinnosti u pěších pluků.

V pokynech pro organisování součinnosti tanků přímé podpory pěchoty s ostatními druhy vojsk stanoví velitel divise:

- východiště tanků k útoku, východiště zteče, směr útoku, hlavní objekty, které mají tanky v součinnosti s jinými druhy vojsk zničit, první palebné postavení samohybného dělostřelectva, průchody ve vlastních minových polích, jaká pomoc bude poskytnuta tankům k překonání nepřátelských protitankových zátarasů, čáru součinnosti

tanků přímé podpory pěchoty s jinými druhy vojsk a dobu pohotovosti k útoku, jak budou tanky podporovány dělostřelectvem a letectvem.

Dále určí velitel divise signály součinnosti s jinými druhy vojsk, oznámí způsob součinnosti a smluvená znamení s letectvem, určí vztažné body, jejich očíslování, a které čáry a jakými silami budou zajištěny.

Rozhodnutí velitele pěší divise a pokyny pro organizaci součinnosti jsou pro tankového velitele podkladem k organizaci boje.

Organisace součinnosti s pěchotou

Součinnost tankové skupiny přímé podpory pěchoty s pěchotou se projevuje v nepřetržité vzájemné podpoře a v zabezpečení společné činnosti v průběhu boje. Pěchota, tanky a samohybné dělostřelectvo musí být stále v palebném a signálovém styku. Bez splnění tohoto požadavku je součinnost druhů vojsk nemožná. Tanky, které se odtrhnou od pěchoty, jsou ničeny nejenom protitankovými děly, ale i tankoborníky a reaktivními protitankovými prostředky a pěchota, odtržená od tanků, nemůže svými palbami poskytnout v pravý čas tankům pomoc.

Součinnost tanků s pěchotou musí být taková, aby se v boji navzájem doplňovaly úderná a palebná síla tanků se schopností pěchoty rychle pronikat do obranných postavení nepřítele, zmocnit se jich a zajistit je.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty s veliteli pěších pluků určí:

- vztažné body,
- která ohniska odporu, živou sílu a palebné prostředky nepřítele mají tanky zničit anebo umlčet ve prospěch pěchoty, pořadí jejich umlčování,
- kde a kolik průchodů vytvoří adminovávací tanky v minových polích, kde a kolik průchodů bude vytvořeno ženisty v protitankových minových polích,
- směr a pásmo útoku, kdy vyjdou tanky na přední kraj, kde tanky předejdou pěchotu, průchody bojovou sestavou pěchoty a jejich označení,
- kolik a jaké palebné prostředky je nutno určit k zabezpečení činnosti tanků, jejich palebný systém a jejich umístění,
- společný průzkum obrany nepřítele a způsob spojení (signály, čáry zrakového spojení atd.)

Nedovoluje-li terén tankům zaujmout východiště útoku a tanky vyrazí do útoku přímo z vyčkávacího postavení, upřesní velitel skupiny tanků přímé podpory pěchoty s veliteli pěších pluků čáru rozvinutí, kterou zhruba určil velitel divise.

Součinnost musí být organizována přesně a do podrobností. Proto se součinnost organizuje i u nižších jednotek, kde je možné konkrétně určit, kdo, jak, z jakého směru, co dělá při útoku na jednotlivé objekty. Součinnost mezi tanky a pěchotou bude tedy propracována nejen na stupni divise, ale i na stupni pěších pluků, praporů a rot, jejichž útok bude podporován tanky. Podporují-li tanky pěší pluk, pěší prapory, pěší rot, musí se součinnost připravovat i v těchto jednotkách. To je nejhlavnější zákon k správnému provádění součinnosti.

Jakmile velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty stanoví úkol svým podřízeným velitelům, sejdou se Tito velitelé s veliteli jednotek, na jejichž úseku budou útočit, sblíží spolu s nimi přímo v terénu společnou činnost a majíce na zřeteli úkoly uložené jim jejich představenými veliteli upřesňují si otázky součinnosti týkající se jejich jednotek.

Takovými otázkami mohou být:

- místa průchodů v minových polích a jak budou označeny;
- způsob zničení nebo umlčování palebných prostředků v určitém prostoru pěchotou a tanky;
- jaké palebné prostředky určí pěchota k zabezpečení tanků, zvláště jejich boků;
- jak budou označeny tanky podporující pěší jednotky;
- způsob označování cílů;

- jak bude pěchota dobývat jednotlivých opěrných bodů a jakou pomoc bude přitom potřebovat od tanků;
- jak zabezpečí pěchota odsun tanků boje neschopných;
- jak zajistí pěchota tanky při přechodu přes překážky;
- způsob pomoci pěchotě v překonání umělých i přírodních překážek;
- signály vzájemného vyžadování paleb atd.

Aby mohla být při průlomu silně opevněných pásem nebo opevněných rajonů co nejpodrobněji propracována součinnost tanků s pěchotou a s jinými bojovými prostředky, přidělují se divisní i posilové tanky a samohybná děla pěším plukům, praporům, ba i pěším rotám, kde tvoří skupiny přímé podpory pěchoty. Jsou-li vytvořeny úderné skupiny, může být několik tanků (středních nebo těžkých) podřízeno veliteli úderné skupiny.

Otázky součinnosti, jak byly uvedeny v odstavci o organizaci součinnosti velitelem pěší divise, budou projednávány veliteli pěších pluků, praporů a rot s veliteli tankových skupin přímé podpory pěchoty, jenže ještě do větších podrobností.

Způsob součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva přímé podpory pěchoty s pěchotou závisí na úkolu, druhu obrany nepřítele a na terénu. Čím budou podmínky k splnění úkolu nepříznivější, tím podrobněji a přesněji musí být součinnost organizována.

Organisace součinnosti s dělostřelectvem

Podstata součinnosti tanků a samohybných děl s dělostřelectvem záleží v stálém zabezpečování útoku tanků a samohybných děl dělostřeleckou palbou na celou hloubku útoku. Základem součinnosti je souhra palby a pohybu tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty s palbami dělostřelectva, sladěná na cíle prostorově i časově.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty oznámí při společném průzkumu veliteli divisního dělostřelectva:

- plán útoku tanků,
- úkoly tankové skupiny přímé podpory pěchoty,
- bojovou sestavu i směr útoku tanků,
- východiště tanků k útoku,
- úsek průlomu předního okraje nepřátelské obrany,
- střední rychlost postupu tanků,
- místo velitele tankové skupiny přímé podpory pěchoty v bojové sestavě,
- prostor shromaždiště tanků.

Potom přednese velitel tankové skupiny požadavky na velitele divisního dělostřelectva, na příklad zničení po dobu dělostřelecké přípravy zjištěných protitankových děl nepřítele, zakopaných tanků, zničení protitankových minových polí dělostřeleckou palbou (neodstraňují-li je ženisté), maskování výjezdů tanků do vyčkávacího postavení dělostřeleckou palbou, zajištění palbou pohybu tanků z vyčkávacích prostorů do východiště útoku nebo přímo do útoku a zajištění dělostřelecké podpory při útoku tanků na určité objekty; dělostřelectvo musí být kromě toho připraveno zabezpečit palbou manévr tanků na bojišti; oslepit pozorovatelný nepřítele a též zničit nebo umlčet nově zjištěná nepřátelská děla, baterie, samohybná děla a tanky.

Velitel dělostřelectva oznámí veliteli tankové skupiny přímé podpory pěchoty:

- způsob dělostřelecké přípravy a dělostřelecké podpory útoku;
- které dělostřelecké jednotky jsou určeny k doprovodu tanků a jejich bojovou sestavu;
- které dělostřelectvo podporuje útok tanků, které cíle budou zničeny a které umlčeny;
- umístění své velitelské pozorovatelný;
- signály k vyžádání, ukončení a přenesení dělostřelecké palby.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty spolu s velitelem divisního dělostřelectva stanoví, kde, kdy a do kterých tanků nasednou dělostřelečtí pozorovatelé, signály k vzájemnému ukazování cílů a způsob spojení od tanků k dělostřelectvu a naopak.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s ženijním vojskem

Podstata součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s ženijním vojskem záleží v neustálém zabezpečení pohybu tanků a samohybných děl na bojišti i v prostoru rozložení vlastních vojsk.

Tankům podporujícím pěchotu se přidělují ženisté, obvykle jedna ženijní četa k praporu tanků.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty projedná s ženijním náčelníkem divise při organisaci součinnosti tyto otázky:

- úkol tanků přímé podpory pěchoty, východiště tanků k útoku, směr útoku tanků a samohybného dělostřelectva,
- místa minových polí, způsob vytvoření průchodů v nich, a v jakém pořadí budou jimi procházet tanky a samohybná děla,
- kde jen utno vytvořit přechody v minových polích a protitankových zátarasech na předním okraji nepřátelské obrany a kdo je vytvoří,
- potřebu odtarasovacích skupin pro jednotlivé tankové jednotky a spojení s nimi při boji v hloubce nepřátelské obrany,
- jak, kým a kdy budou provedeny ženijní práce ve vyčkávacích prostorech a ve východišti útoku a jak bude provedeno zastírání těchto prostorů,
- kolik pochodových os bude nutno uvolnit pro tankovou skupinu přímé podpory pěchoty a jak budou zabezpečeny cesty přísunu a odsunu,
- jak bude zabezpečeno stálé spojení mezi nimi,
- způsob výzvy ženistů k tankům a způsob zajištění ženistů při odstraňování překážek.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s chemickým vojskem

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty projedná s náčelníkem chemické služby při organisaci součinnosti tyto otázky:

- způsob součinnosti tanků s plamenometníky;
- kdy a kde a na jak dlouho bude třeba vytvořit dýmovou clonu k zastření výjezdu tanků do východiště útoku a při útoku na přední okraj nepřátelské obrany;
- způsob zastření odkrytého boku tankové skupiny přímé podpory pěchoty dýmem v průběhu boje;
- signály k zastavení dýmové clony;
- organisaci odmoření tankového materiálu.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s letectvem

Je-li pěší divise při průlomu silně opevněných pásem podporována leteckou jednotkou, musí být také s velitelem této jednotky organisována součinnost.

Podstata součinnosti tanků s letectvem bude záležet v projednání otázky zabezpečení bojové činnosti tanků a samohybného dělostřelectva letectvem a v jejich obraně proti leteckým útokům ve vyčkávacím postavení a ve východišti útoku.

Letectvo při útoku ochraňuje ze vzduchu bojovou sestavu tankové skupiny přímé podpory pěchoty před útoky nepřátelského letectva, ničí a umlčuje nepřátelské protitankové prostředky, které zabraňují útočné činnosti tanků a napadá druhé sledy podnikající protiútoky a zálohy nepřítele.

Tanky naopak ve prospěch letectva ničí nepřátelské protiletadlové prostředky a při boji v hloubce se zmocňují nepřátelských letišť.

Při organisaci součinnosti mezi velitelem pěší divise a velitelem letecké jednotky, která podporuje útok divise, musí být upřesněny

- úkoly tanků a jejich poznávací označení,
- úkoly podpůrného letectva v jednotlivých údobích boje,

- poznávací signály vlastního letectva,
- způsoby označování cílů,
- způsob spojení.

Tímto se skončila organizace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva přímé podpory pěchoty s jinými druhy vojsk v přípravném údobí a štáb pěší divise přistupuje k vypracování potřebných dokumentů.

Práce štábu pěší divise při organizaci součinnosti

Činnost štábu pěší divise při organizaci součinnosti záleží

- a) v organizaci velitelského průzkumu,
- b) v práci štábu při organizaci součinnosti velitele pěší divise s jinými druhy vojsk přímo v terénu,
- c) v plánování součinnosti a vypracování příslušných dokumentů.

Štáb divise připravuje až do přijetí rozhodnutí velitelem pěší divise všechny potřebné podklady, aby se velitel mohl správně rozhodnout. Podle pokynů velitele divise sestaví operační oddělení plán velitelského průzkumu, jeden důstojník operačního oddělení se zúčastní velitelského průzkumu a zapisuje všechny pokyny, které velitel divise vydává k organizaci součinnosti.

Základními dokumenty organizace součinnosti, které zpracovává štáb divise, jsou: plánová tabulka boje, tabulka signálů a orientační schema (schema krycích jmen terénních předmětů). Podkladem pro organizaci součinnosti je bojový rozkaz.

Organizace součinnosti uvnitř tankové skupiny přímé podpory pěchoty

Po projednání součinnosti se všemi veliteli jednotek a druhů vojsk provede velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty velitelský průzkum se svými podřízenými veliteli, vydá v terénu ústní bojový rozkaz, organizuje součinnost uvnitř tankové skupiny a oznámí svým podřízeným velitelům, jak bude organizována součinnost s jinými druhy vojsk.

Při tom použije velitel tankové skupiny asi tohoto postupu:

- ukáže hlavní vztažné body;
- určí, které jednotky samohybného dělostřelectva budou podporovat jednotlivé tankové jednotky;
- určí postupné čáry v terénu pro přesun samohybného dělostřelectva;
- určí, které tankové jednotky budou podporovat jednotlivé pěší jednotky;
- přidělí prostory jednotlivým jednotkám ve východišti útoku a pořadí jejich vyražení ke zteči;
- ukáže místa průchodů v minových polích a uvede, jak budou označena;
- oznámí, jak zabezpečí útok tankové skupiny jiné druhy vojsk,
- oznámí signály a způsoby označování cílů.

Po vydání ústního bojového rozkazu a organizaci součinnosti přezkuvá velitel tankové skupiny, jak si podřízení velitelé osvojili úkoly, signály, způsoby označování cílů, přezkouší přípravu východiště útoku a opatření materiálního zabezpečení bojové činnosti.

Při organizaci součinnosti mezi tanky a samohybnými děly musí být věnována pozornost určení jejich úkolů v jednotlivých údobích boje. Je nutné určit způsob, jak budou samohybná děla podporovat tanky při jejich výjezdu z východiště útoku k přednímu okraji a též při boji o přední okraj nepřátelské obrany. Má být určeno shromaždiště a signály vzájemného označování cílů.

Součinnost musí být organizována tak, aby tanky mohly plnit svůj hlavní úkol, to jest ničit a umlčovat živou sílu, palebné prostředky, tanky a samohybná děla nepřítele. Tanky je třeba zabezpečovat před protitankovými palbami dělostřelectva a samohybného dělostřelectva nepřítele. Při organizaci součinnosti tanků se samohybným dělostřelectvem je

důležité umět dovedně sladit mířené palby samohybných děl s prudkým pohybem tanků střílejících za pohybu.

K zdokonalení organisace součinnosti je účelné provést v přípravném období cvičení, jehož se zúčastní všechny druhy vojsk. Takové cvičení může být provedeno na mapách nebo na plastických stolech, avšak zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že se dosahovalo nejlepších výsledků provedením cvičení v terénu, který byl podobný terénu, v kterém měla vojska útočit.

Taková cvičení byla na příklad prováděna v lednu roku 1944 u l. přibaltického frontu. U pěší divise bylo organisováno po dvou útočných praporech a každému bylo přiděleno 5 tanků a četa ženistů. Terén, v kterém se cvičení provádělo, byl podobný tomu, v kterém měla vojska útočit a byl vzdálen od předního okraje asi 10 km. V průběhu cvičení si účastníci osvojili bojové úkoly všech druhů vojsk, signály, smluvená znamení, místa tanků i místa doprovodných zbraní v bojové sestavě. Výsledek cvičení se ukázal při útoku: přední okraj nepřátelské obrany byl rychle prolomen a útok se úspěšně rozvíjel do hloubky nepřátelské obrany.

Součinnost v době dělostřelecké přípravy

Útočná operace začíná zpravidla dělostřeleckou (leteckou) přípravou. Po dobu dělostřelecké přípravy se pěchota připravuje ke zteči ponechávajíc ve své bojové sestavě průchody pro tankovou skupinu přímé podpory pěchoty. Tanky využívající vzrůstající dělostřelecké palby začínají se podle dříve připraveného plánu přesunovat v bojové sestavě k přednímu okraji, aby vyšly na čáru zteče v hodinu H.

Součinnost tanků s dělostřelectvem se v tomto údobí provádí tím, že dělostřelectvo ničí zjištěná protitanková děla a baterie nepřítele, umlčuje děla v jejich pravděpodobných palebných postaveních a vytváří průchody v protitankových polích, v kterých nemohly být vytvořeny ženisty.

Důležitou úlohu mají po dobu dělostřelecké přípravy ženisté. Oni jsou povinni vytvořit v poslední noci před útokem průchody v minových polích nepřítele, označit jejich okraje viditelnými znaky, určit jednotlivé ženisty k průchodům, aby na ně navedli tanky. Průchody ve vlastních minových polích a překážkách dělají ženisté již předposlední noci před útokem.

Součinnost samohybných děl s tanky se v tomto údobí uskutečňuje tak, že se samohybná děla 10 až 15 min. před začátkem útoku vysunou na předem připravené palebné postavení, co možná nejbližší k přednímu okraji nepřátelské obrany, a přímou palbou ničí a umlčují neumlčená anebo znovu oživlá protitanková děla nepřítele a tím zabezpečují zteč pěchoty a tanků.

Součinnost v boji o hlavní pásmo obrany nepřítele

Jakmile se tanky přiblíží na 150 až 200 m k čáře, na které vybuchují střely vlastního dělostřelectva, dá velitel tankové skupiny dělostřelectvu signál, aby přeneslo palbu. Ihned po přenesení palby hlouběji do nepřátelské obrany tanky prudce vyrazí na její přední okraj. Dělostřelečtí pozorovatelé musí bedlivě pozorovat signály k přenesení palby. Kdyby dělostřelectvo nereagovalo na signál a nepřeneslo palbu z předního okraje, nemohly by pěchota a tanky vyrazit k útoku, musely by se zastavit před předním okrajem, při čemž by utrpěly velké ztráty.

Když tanky prošly bojovou sestavou pěchoty, vyráží pěchota hned za tanky na přední okraj nepřátelské obrany. Tanky vytvářejí pěchotě průchody v drátěných zátarasech, ničí palbou a svými pásy živou sílu a palebné prostředky nepřítele.

Je nepřipustné, aby se tanky odtrhly od pěchoty a pěchota zůstala za tanky na větší vzdálenost než 400 m. Pěchota se má přimknout k tankům co nejbližší a spolu s nimi prolamovat nepřátelskou obranu. Těsný postup pěchoty za tanky nedovolí nepříteli oddělit dělostřeleckou a minometnou palbou pěchotu prvního sledu od tanků a palba pěchoty chrání tanky tím, že vyřazuje z boje obsluhu protitankových zbraní.

Jakmile se tanky a pěchota zmocní předního okraje nepřátelské obrany, nezadržují se na prvním zákopu, nýbrž útočí na druhý a třetí zákopový pás a na opěrné body nepřítele. Čištění zákopů provádí pěchota a tanky druhých sledů, a je-li pěší divise posílena i plamenometnými tanky, pomáhají tyto tanky ničit zbylá ohniska obrany a živou sílu v zákopech.

Pěchota je povinná po dobu celého boje poskytovat tankům účinnou pomoc tím, že jim označuje nepřátelské palebné prostředky, ničí tankoborníky a spolu s ženisty vytváří průchody v přírodních překážkách a v protitankových zátarasech. Pěchota také chrání tanky, jsou-li vyřaděny z boje a když jsou nuceny se zastavit před zátarasy nebo k doplnění APH.

Tanky ničí svou palbou palebné prostředky nepřítele, čímž zabezpečují postup pěchotě.

Abys se tanky neoddělovaly od vlastní pěchoty, určují se čáry, z kterých jsou tankisté povinni pozorovat znamení a signály smluvené s pěchotou. Jestliže pěchota zůstala pozadu, tanky se k ní nevracejí, ale udržují až do příchodu pěchoty dosaženou čáru terénu. Zkušenosti z bojů učí, že pokud tanky umlčují znovu oživlá palebná ohniska, podaří se pěchotě přiblížit k objektu, o který tanky bojují. Tanky se mají vždy snažit zmocnit se co nejdříve těch ohnisek obrany, která překážejí pěchotě v jejím postupu, a tím ulehčit pěchotě rychlý postup za tanky. Při tom má velkou důležitost rychlé a přesné označování cílů a bedlivé pozorování signálů.

Dělostřelectvo doprovází palbou tanky a samohybná děla po dobu celého boje, ničí a umlčuje palbou děla, baterie, tanky a samohybná děla nepřítele. Tanky a samohybná děla využívají výsledků dělostřelecké palby, postupují vpřed, ničí palebné prostředky, které nemůže zničit (umlčet) dělostřelectvo ze zakrytých palebných postavení, a také chrání dělostřelectvo před neočekávaným útokem nepřítele, zvláště při přemísťování palebných postavení.

Vyžádání, přenos, ukončení palby a označování cílů dělostřelectvu provádějí tankoví velitelé radiem a smluvenými optickými signály. Ve Veliké vlastenecké válce vysílalo podpůrné dělostřelectvo zpravidla k tankům své pozorovatele s radiovou stanicí, kteří pozorovali jak činnost nepřítele, tak i signály dávané tanky, řídili dělostřelecké palby na cíle, které překážely v postupu tankům a pěchotě. Obvykle jsou tanky a samohybná děla podporovány plukovními a divisními dělostřeleckými skupinami. Kromě toho může část tohoto dělostřelectva podporovat tanky přímým doprovodem v bojových sestavách pěchoty a přímou palbou zabezpečovat postup tankům. Tento úkol však nejspěšněji plní samohybné dělostřelectvo.

Jakmile tanky zahájí boj o přední okraj nepřátelské obrany, začne se samohybné dělostřelectvo přesunovat za tanky z palebných postavení, která zaujímalo v době dělostřelecké přípravy. Samohybná děla postupují vpřed zaujímající palebná postavení po krátkých zastávkách anebo se překračují. Dvě třetiny samohybných děl musí být nepřetržitě schopny podporovat postup tanků palbou.

Samohybná děla nemají zůstat za tanky na větší vzdálenosti než 100 až 200 m. Je nutno dovedně sladit mocnou palbu samohybných děl s rychlým postupem tanků, které pálí i za pohybu. Velkou pozornost musí samohybná děla věnovat zabezpečení boků útočících tankových jednotek. Samohybná děla zjišťují na bojišti cíle, které překážejí tankům v postupu, a ničí je nebo alespoň umlčují. Také zabezpečují tanky při přecházení průchody v zátarasech. Hlavním pojitkem tankového velitele s velitelem samohybných děl je radio, zdvojené raketami a svítilnicí střelami, kterými jsou označovány cíle.

Průchody tanků vlastními i nepřátelskými zátarasy zabezpečují hlavně ženisté. Ženíjní jednotky postupují v prvním sledu pěchoty útočící za tanky, a jakmile tanky a samohybná děla narazí na zátarasy, dají ženistům smluvené znamení a ti vytvoří průchod. Činnost ženistů má být vždy zabezpečena pěchotou a dělostřelectvem. Použití tanků vybavených odminovávací ulehčuje práci ženistům při vytváření průchodů v minových polích. Uvedu příklad součinnosti tanků s ženisty z Veliké vlastenecké války: Na leningradské frontě na

jednom úseku v taktické hloubce obrany byla útočícím tankům přehrazena cesta dlouhým protitankovým příkopem. Ženisté, kryti palbou tanků a samohybných děl, položili do stěn příkopu 50 až 60 kg trhavín a jejich odpálením vytvořili tankům průchody. O něco dále narazily tanky na širokou řeku. Ženijní průzkum zjistil včas její šířku, hloubku, strmost břehů, ženisté vybudovali přepravy a tím umožnily tankům hladký přechod řeky. Taková součinnost byla za Veliké vlastenecké války běžným zjevem.

Při útoku v těžko dostupném terénu, a když není možné dříve připravit průchody v zátarasech, útočí tanky a samohybná děla v bojové sestavě pěchoty za rojnicemi pěšáků. Jakmile však tanky za pomoci ženistů a pěchoty překonaly zátarasy anebo prošly částí terénu pro tanky těžko schůdnou, ihned předcházejí před pěchotou. Takoveto střídání se tanků a pěchoty bude v průběhu boje velmi častým zjevem.

Silná ohniska odporu tanky obejdou, jsouce při tom kryty dělostřelectvem a letectvem, a v těsné součinnosti s pěchotou se jich zmocňují bočními útoky, jindy bude část sil poutat nepřítel palbou čelně a zbytek sil bude pokračovat v postupu do hloubky nepřátelské obrany. Není-li možné silná ohniska odporu obejít, zmocní se jich tanky spolu s pěchotou čelním útokem.

Po průlomu postavení plukovních záloh vyjedou tanky a samohybná děla do prostoru hlavních dělostřeleckých palebných postavení. V součinnosti s pěchotou a po předběžném jejich umlčení dělostřelectvem ze zakrytých postavení útočí na ně a zmocňují se jich. V boji o palebná postavení nepřátelského dělostřelectva má zvláštní důležitost součinnost tanků s plukovními a divisními dělostřeleckými skupinami. Dělostřelectvo musí svými palbami zabránit nepřátelskému dělostřelectvu ničit tanky přímou palbou a musí zabezpečit zničení nepřátelského dělostřelectva v jeho palebných postaveních. Při bojích o nepřátelská dělostřelecká palebná postavení musí být též těsná součinnost s ženisty, protože dělostřelecká palebná postavení mohou být chráněna se všech stran minovými poli. Proto je výhodné posadit několik ženistů na tanky, aby mohli rychle udělat průchody v nepřátelských minových polích.

Jakmile se pěší divise zmocní palebných postavení nepřátelského dělostřelectva, splní tím obyčejně svůj bližší úkol, až do kterého byla součinnost podrobně organisována v přípravném období. V dalším průběhu boje zajišťuje část sil dobytý terén a hlavními silami postupuje k útoku na postavení divisních záloh nepřítel, které se snaží ovládnout z chodu.

Boj v hloubce obrany nepřítel je nejsložitější období útoku. Vyznačuje se rychle se měnícími situacemi a okolnostmi, které nebylo možno předvídat při organisaci útoku. Proto i součinnost tanků s jinými druhy vojsk v tomto údobí bylo možno organisovat v přípravném období jen orientačně. Podrobněji je možno součinnost organisovat až teprve v průběhu boje. Totéž se týká organisace součinnosti s mechanisovanou divisí, s kterou tanky přímé podpory pěchoty pěších divisí budou často společně bojovat o doprolomení hlavního pásma obrany a v hloubce nepřátelské obrany.

Abyste se pěší divise zmocnila postavení divisních záloh nepřítel, zasazuje velitel divise zpravidla do boje svůj druhý sled.

Pěší pluk druhého sledu je podporován tankovou zálohou velitele divise, tanky, které doposud bojovaly s jednotkami prvního sledu anebo druhým sledem tanků, bude-li vytvořen.

Některé otázky součinnosti mohou být upřesněny již v přípravném období.

Tak na příklad:

- způsob podřízení tanků a samohybných děl prvního sledu k podpoře pěšího pluku druhého sledu pěší divise,
- kde bude čára rozvinutí tanků a také samohybných děl,
- způsob zabezpečení rozvinutí tanků a samohybných děl dělostřelectvem a pěchotou,
- začátek a způsob útoku na postavení divisních záloh nepřítel,
- zabezpečení boků pluku druhého sledu pěší divise a podporujících ho tanků.

Všechny ostatní otázky součinnosti budou projednány na stupních pěších pluků a níže

a velitelem divise jen v tom případě, bude-li tanků použito centralisovaně samým velitelem divise, což je charakteristický případ pro útok z chodu na druhé pásmo obrany.

V boji o postavení divisních záloh nepřítele je třeba počítat s protiútoky nepřátelských záloh, jejichž cílem bude obnovit přední okraj.

Při organisaci odrazení protiútku určí velitel divise tankům

- čáru, z které bude protiútok odražen,
- síly a prostředky a tankové jednotky, které se zúčastní odrazení protiútku,
- činnost tanků a samohybných děl při odrazení protiútku a jejich místo v bojové sestavě,
- činnost tanků, pěchoty a dělostřelectva po odrazení protiútku.

Po průlomu hlavního pásma obrany nepřítele anebo po splnění úkolu, který dostal velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty, shromáždí se svolením velitele pěší divise svou skupinu v předem určeném prostoru shromážděště. Tam se doplňují pohonné hmoty, provádějí se menší opravy a skupina se připravuje k plnění dalšího úkolu.

Jestliže nepřítel po průlomu hlavního pásma obrany ustupuje, aby zaujal obranu na druhém pásmu obrany, vysílá velitel pěší divise předsunuté oddíly, aby se zmocnily výhodných objektů na druhém pásmu obrany a udržely je do příchodu hlavních sil pěší divise.

Sestava předsunutého oddílu může být: jeden až dva prapory pěchoty, jedna až dvě tankové roty (popřípadě celý tankosamohybný pluk), jedna až dvě baterie samohybných děl, dělostřelecký oddíl až dělostřelecký pluk, ženijní a chemická četa až rota.

Součinnost předsunutých oddílů s ženijními jednotkami hlavních sil divise, s podpůrným dělostřelectvem a letectvem organisuje velitel divise. Součinnost uvnitř předsunutého oddílu organisuje jeho velitel. Při tom se projednávají tytéž otázky jako při boji o hlavní pásmo obrany, ale v krátkém čase, a tedy ne tak podrobně, jako to bylo možné v přípravném údobí.

Změní-li se v průběhu boje náhle situace, musí se tankový velitel iniciativně rozhodnout a své rozhodnutí hlásit představenému veliteli.

Zkušenosti z války ukázaly, že organisace součinnosti v průběhu boje závisí na tom, kde je velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty v boji. Při průlomu obranného pásma nepřítele velí velitel tankové skupiny z pohyblivé velitelské pozorovatelné, která je přímo v bojové sestavě tankové skupiny a postupuje za prvním sledem od jednoho skrytu k druhému. Náčelník štábu tankové skupiny je na velitelském stanovišti pěší divise.

Budou-li vytvořeny tankové skupiny přímé podpory pěchoty u pěších pluků, bude velitel tankosamohybného pluku u velitele pěší divise.

Velký význam pro udržení součinnosti v průběhu boje má spolehlivé spojení, osobní styk velitelů, kteří plní jeden a tentýž bojový úkol, jednotná smluvená znamení pro označování cílů, jednotné vztažné body. To dovoluje velitelům určovat v průběhu boje podřízeným nové úkoly, dávat jim doplňující nařízení, vyměňovat si informace a p.

Aby součinnost nebyla v průběhu boje na delší čas přerušena, je nutné provádět neustálé průzkum a pozorování bojiště. Tím se zabezpečí možnost vydávat ihned nová nařízení a pokyny k organisování součinnosti, jakmile to měnící se situace vyžaduje.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války učí, že úspěch byl vždy tam, kde byla součinnost důkladně organisována a kde ji velitelé všech stupňů iniciativně uskutečňovali. Proto, jakmile je součinnost přerušena, musí být ihned včas všemi možnými způsoby a prostředky obnovena.

Bojová příprava vojsk v mírových podmínkách musí být zaměřena k organisaci a provádění součinnosti jak uvnitř jednotek, tak i s posilovými prostředky a k neustálému zdokonalování součinnosti.

Při taktických cvičeních musí být otázka součinnosti a jejímu plánování věnována velká pozornost. Jen neustálým prováděním součinnosti se dosáhne sladění činnosti všech druhů vojsk, která se společně účastní průlomu.

Stalinská sovětská vojenská věda zdůrazňuje význam organisace součinnosti pro zabezpečení úspěšného použití tanků v soudobých operacích. Správnost stalinských zásad o významu součinnosti byla potvrzena v operacích Veliké vlastenecké války a tyto zásady jsou základem organisace součinnosti i v jednotkách naší armády.

Literatura:

J. Stalin: O Veliké vlastenecké válce SSSR.

Polní řád čs. branné moci.

Bojový řád pěchoty čs. branné moci.

Přednášky Frunzeovy vojenské akademie

